

BUITEN WONEN !? IN UTRECHT OOST

URBAN UNLIMITED / TOM FRANTZEN ARCHITECT

Buiten Wonen !? heeft plaatsgevonden in opdracht van:

architectuurcentrum AORTA

Achter de Dom 14

3512 JP Utrecht NL

t +31 (0)30 2321686

e e.paalvast@aorta.nu

i www.aorta.nu

© 2004 Urban Unlimited / Tom Frantzen architect

Urban Unlimited

Postbus 229

3000 AG Rotterdam NL

t +31 (0)10 4670946

e info@urbanunlimited.nl

i www.urbanunlimited.nl

Tom Frantzen architect

Hamerstraat 3

1021 JT Amsterdam NL

t +31 (0)20 7889918

e office@frantzen.nl

i www.frantzen.nl

BUITEN WONEN !?
/ TEAM 2
/ UTRECHT OOST
/ 03 06 2004

inhoudsopgave:

- > voorgaande onderzoeken
 - > inleiding
- > analyse ontstaansgeschiedenis
 - > analyse stakeholders
 - > 6 strategieën
 - > totaalplan
 - > uitvoering
 - > colofon

BUITEN WONEN !? -voorgaande onderzoeken

INLEIDING

Dit onderzoek is tot stand gekomen in het kader van de Aorta-Workshop Buitenwonen die gedurende de week van 10 t/m 14 mei 2004 gehouden werd. Centraal aandachtspunt werd daarbij gevormd door de nieuwe verstedelijkingsdruk die ontstaat op het nog als zodanig betitelde 'buitengebied' rondom de grootstedelijke agglomeratie van Utrecht. Gevraagd werd om de geijkte meningsvorming te doorbreken; niet door rood en groen tegenover elkaar te zetten of om louter financiële redenen aan elkaar te koppelen, maar om op een meer zinvolle manier duurzame perspectieven te bieden voor het buitenwonen rond Utrecht. Daartoe werd een drietal deelgebieden onderscheiden:

- Utrecht-West omvattende het gebied rond Leidsche Rijn en Rijnenburg,
- Utrecht-Noord omvattende de Vechtstrook en de uitlopers van het Plassengebied en
- Utrecht-Oost, naast Utrecht, grofweg omvattende (delen) van het grondgebied van De Bilt, Zeist, Bunnik, Houten en Wijk bij Duursteden.

Deze rapportage gaat over dit laatstgenoemde gebied. Om moverende redenen (zie tevens de argumentatie verderop) hebben wij daarbij de doelstellingen van de doorslaggevende stake-holders in het gebied centraal gesteld, dit vanuit de veronderstelling dat er in de vele voorgaande onderzoeken al veel zinvols over de relatie tussen binnen en buiten bedacht is en dat het derhalve veel perspectiefvoller is om nieuwe en verrassende verbanden te leggen tussen het reeds ontwikkelde materiaal. Opmerkelijk genoeg blijken we juist op die manier voorbij de geijkte meningsvorming te komen.

BUITEN WONEN !?~inleidig~verloren onschuld

VERLOREN ONSCHULD

Buitenwonen in het algemeen en in Utrecht in het bijzonder kan zich verheugen in een permanente belangstelling. Sinds het ontstaan van luxueuze buitenverblijven voor de upperclass in de 17e eeuw en later met de trek uit de stad van de gegoede burgerij vanaf de aanleg van het spoor tegen het einde van de 19e eeuw, heeft het - de tuinstad beweging ten spijt - altijd de zweem van aantrekkelijk, aangenaam en gezond wonen gehad. Buiten zou men onthaast zijn, periodiek kunnen genieten van de welverdiende rust en de kinderen nog plezierig buiten kunnen laten spelen. Met de zich ontwikkelende mobiliteitsrevolutie vanaf de na-oorlogse wederopbouwperiode, kwam dat buitenwonen ook voor steeds bredere bevolkingsgroepen in beeld. Hele hordes razen thans van hun stedelijk werk naar het aangename 1e, 2e of eventueel zelfs 3e buitenverblijf. Daarmee heeft buitenwonen steeds meer zijn onschuld verloren. Buitenwonen devalueert in vele gevallen tot suburbaan wonen of wonen in het groen (al dan niet op een landgoed).

BUITEN WONEN !?~bebouwing in het buitengebied

WAT IS BUITENWONEN EN VOOR WIE IS HET BEDOELD ?

Nu in de recent verschenen Nota Ruimte schijnbaar weer nieuwe openingen worden geboden voor het wonen in het buitengebied, is het de vraag 'wat buitenwonen nu eigenlijk is'? Welk perspectief heeft het in de actuele netwerk-samenleving en voor wie kan het eventueel nog een functie vervullen? In Utrecht-Oost is het zogenoemde 'Buiten' zeker in het noordelijk plandeel inmiddels immers ver te zoeken. De stad is aan de horizon van elke windrichting zichtbaar, de agrarische sector grotendeels verdreven door grote manege's en tuincentra en het landschap wordt doorsneden door tal van infrastructurele werken met suburbane pendelaars. Elke toevoeging van nieuwe buitenwoners - hoe groen ingepakt ook - zal in ieder geval hier elk gevoel van 'buiten zijn' definitief om zeep helpen. Bovendien is 'buitenwonen' niet zozeer een architectonische of stedenbouwkundige typologie, maar eerder een sociale conditie. Thema's als 'ons kent ons', 'een hecht verenigingsleven', gebiedseigen voorzieningen voor de dagelijkse levensbehoefte (de eigen bakker, slager en pastoor), een overdag altijd openstaande achterdeur, gebondenheid aan aarde en lucht etc. zijn veel bepalender voor het buitenwonen, dan een al dan niet groene setting.

Bovendien, voor wie is dat buitenwonen dan eigenlijk bedoeld ? In tegenstelling tot vroeger, laten de demografische prognoses voor de komende tijd immers vooral een sterke groei van de oudere bevolkingsgroepen (55 plus) zien. Hier concluderen woningbehoefte onderzoeken telkens weer dat de verhuisgeneigdheid onder deze groepen sterk afneemt al naar gelang het ouder worden. Weliswaar wensen vooral de oudste groepen vaak een aangepaste woning, het liefst gelijkvloers, maar men blijft gelet op sociale contacten, vertrouwdheid met de buurt, nabijheid van specifieke voorzieningen etc. graag ook in de eigen omgeving wonen. Dat stelt vooral een majeure vernieuwingsopgave voor de groeikernen van de jaren zeventig en beginjaren tachtig (daar war die mensen nu voornamelijk wonen) en niet zozeer in het buitengebied. Daarnaast manifesteert zich een groeiende woningnood aan de onderkant van de woningmarkt. Dit komt door de afbouw van de sociale woningbouw en het beperkte perspectief van doorstroming, mede door de enorme prijsstijgingen op de huizenmarkt. Voor deze groepen biedt 'buitenwonen' voorsnog nauwelijks perspectief.

bloeiend verenigingsleven

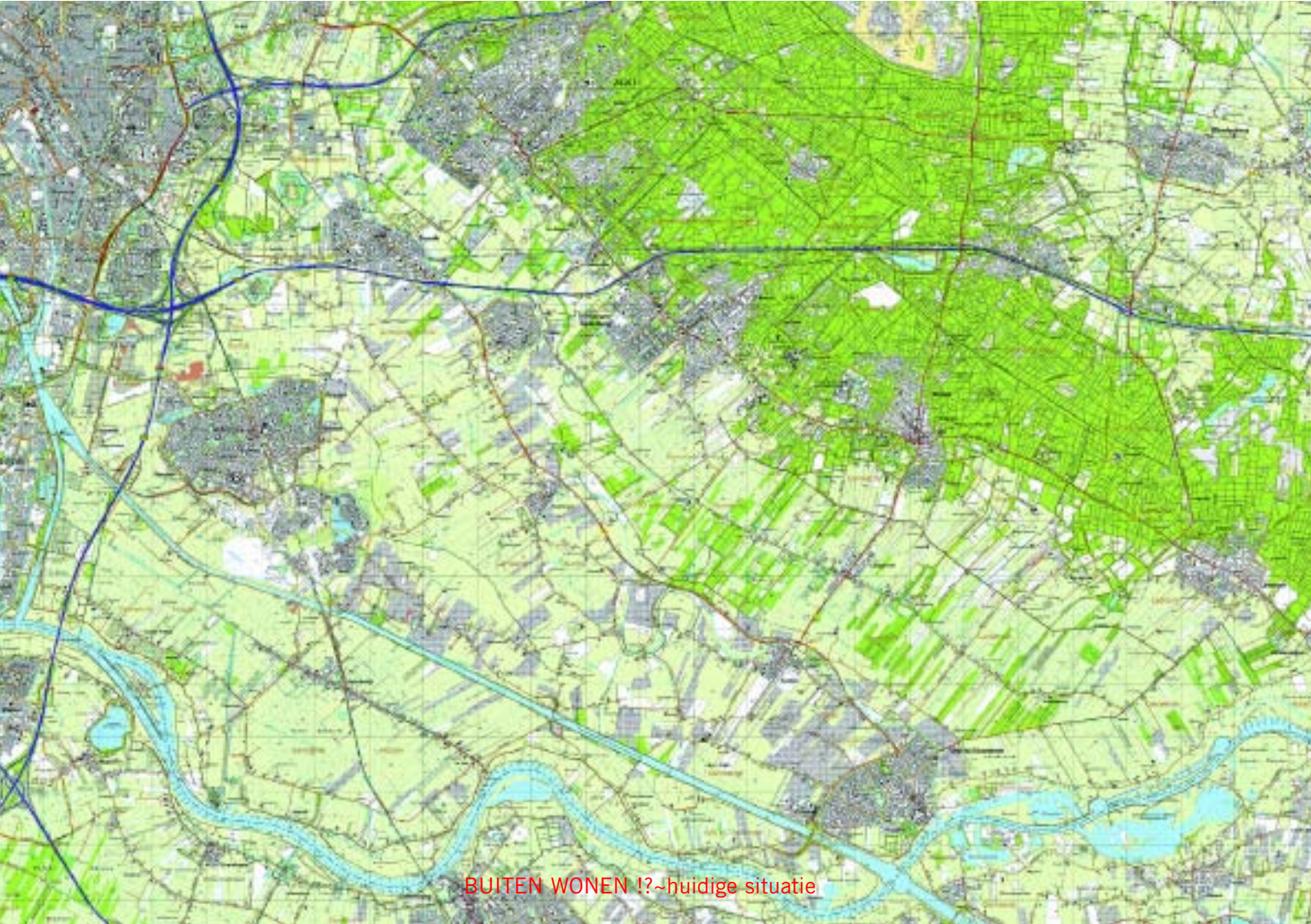
5 Minuten relatie met het buitengebied

De achterdeur staat altijd open

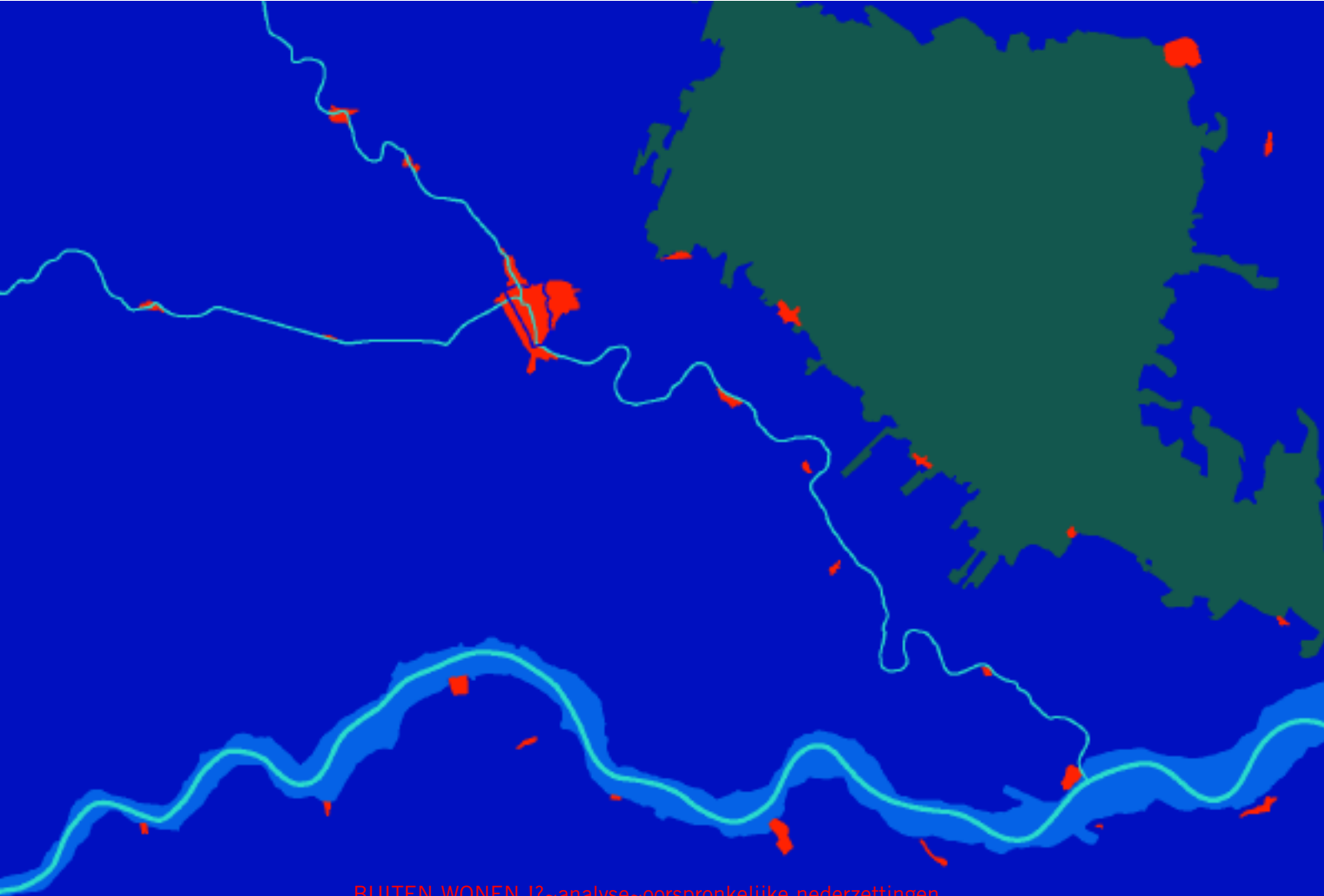
BUITEN WONEN !?~inleiding~wat is buiten wonen ?

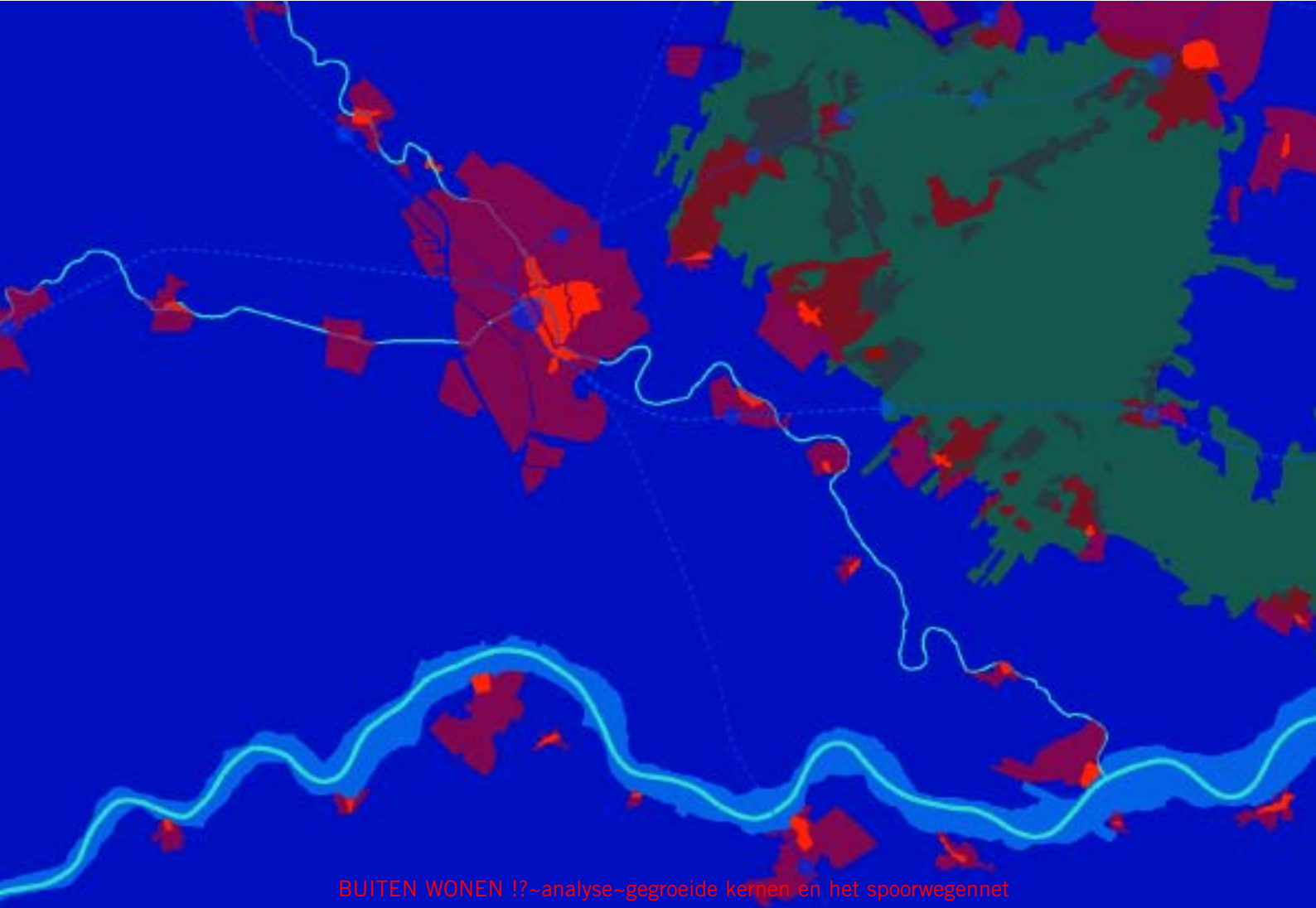
BUITEN WONEN !?~huidige situatie

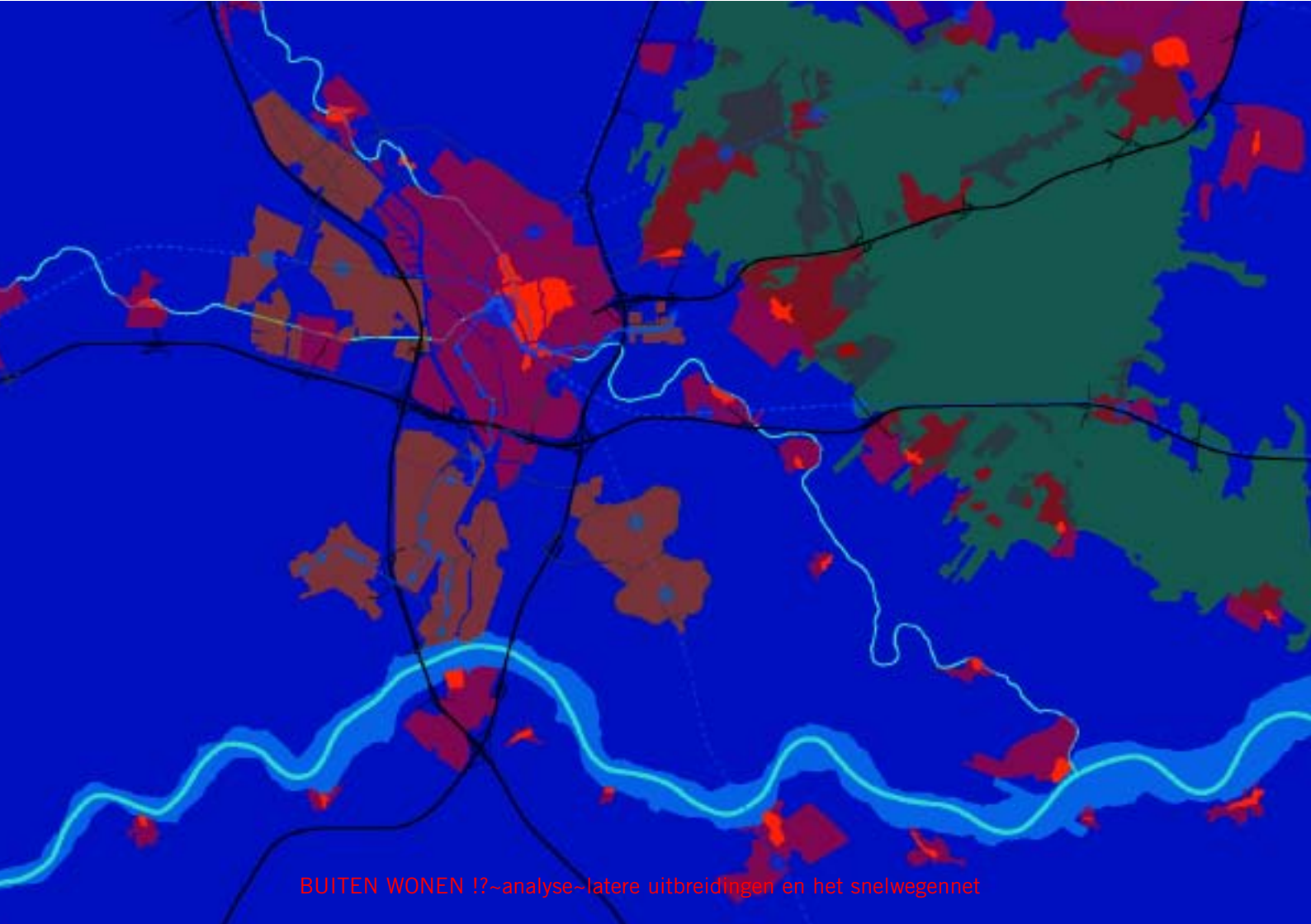
DE OPBOUW VAN OOST

De opgave van buitenwonen in het algemeen en in de Oostflank van Utrecht in het bijzonder luistert zeer nauw, zowel ruimtelijk, sociologisch als demografisch en organisatorisch. Dit geldt vooral ook omdat in de oostflank van de gemeente Utrecht nog zo'n heldere landschappelijke opbouw en verstedelijkingsstructuur merkbaar is. Het gebied wordt gestructureerd door (1) de Oude Rijn/Vecht, (2) de Lek en (3) de Utrechtse Heuvelrug, waarbij de verstedelijking kerngewijs aan de rand van die heuvelrug en in de meanders hoofdzakelijk ten zuidwesten van de rivieren tot ontwikkeling kwam. Wellicht heeft dat iets te maken met het feit dat deze rivierenlandschappen door de eeuwen heen ook telkens weer als grens- en verdedigingslinie hebben gefunctioneerd (Limes en Waterlinie). Mogelijk mede daarom heeft de verstedelijkingsstructuur nog steeds deze opbouw, ongeacht het feit dat de kernen enorm zijn gegroeid en inmiddels ook een uitgebreid spoorwegennet tot stand was gekomen. Slechts met de introductie van de auto en het uitgebreide wegennet, naast het gewestelijk ov deed een nieuw planologisch concept zijn intrede, i.c. de vingerstad, die eveneens nagenoeg nog volledig intact is. Alleen aan de oostkant is onduidelijk of de Uithof nu (de start van) een vinger is of niet. Zo laten ook de bijbehorende Groene Wiggen, die in dit concept de relatie tussen stad en buitengebied zouden moeten garanderen, te wensen over.

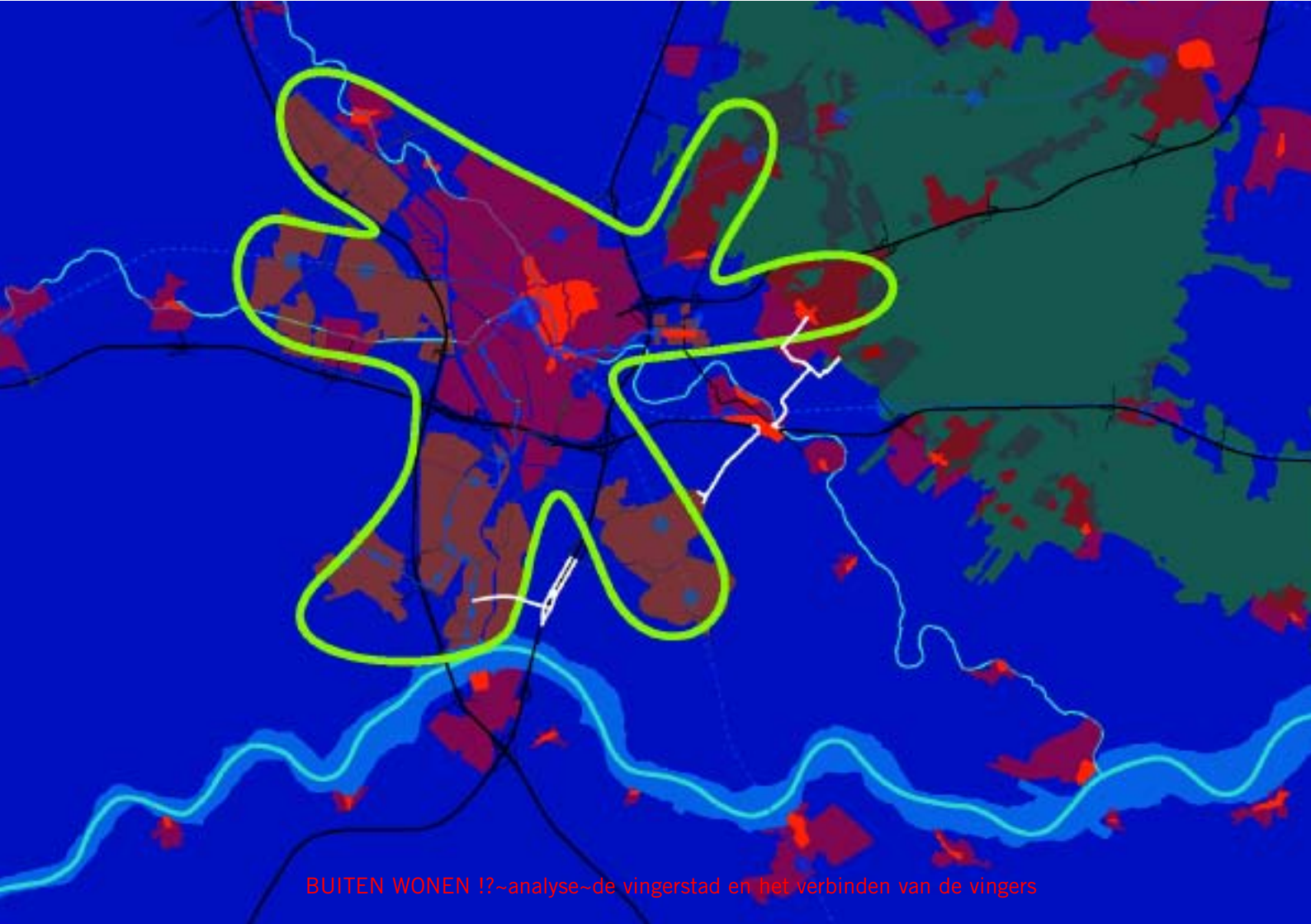

BUITEN WONEN !?~analyse~oorspronkelijke nederzettingen

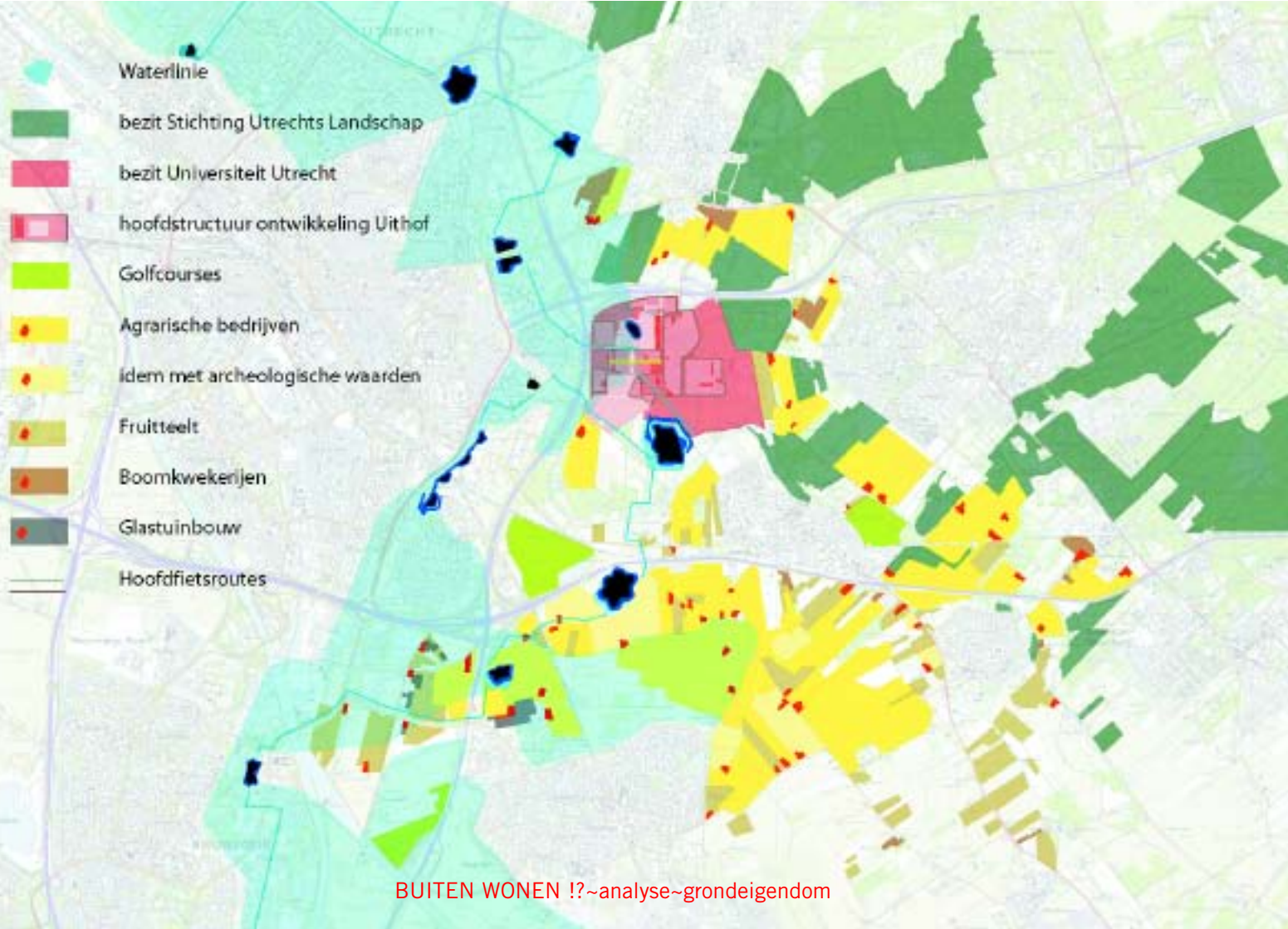

BUITEN WONEN !?~analyse~latere uitbreidingen en het snelwegennet

BUITEN WONEN !?~analyse~de vingerstad en het verbinden van de vingers

DE ORGANISATIE VAN OOST

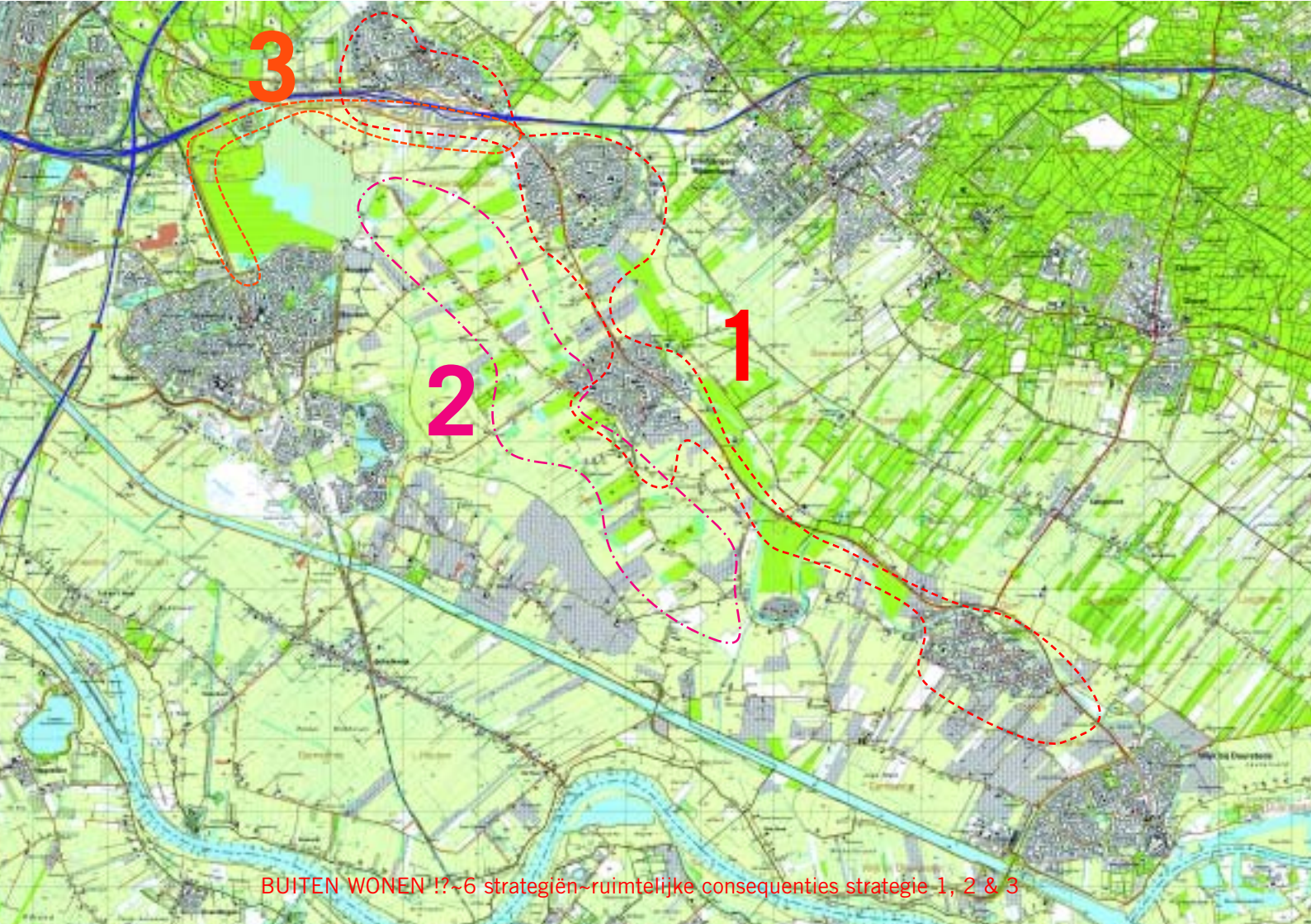
De organisatie van de Oostflank is nog tamelijk overzichtelijk. In het gebied zijn enkele grootgrondbezitters aanwezig, die ieder voor zich uitgesproken oogmerken hebben. Naast de grondbedrijven van de betrokken gemeenten, kunnen hiervan met name genoemd worden:

- de Stichting Utrechts Landschap (gericht op het behoud van waardevol landschappelijk gebied),
- de Universiteit van Utrecht (gericht op het bevorderen van hoogwaardig onderzoek en onderwijs),
- Staatsbosbeheer (met het oog op het behoud en ontwikkeling van de Hollandse Waterlinie)
- enkele golfverenigingen met een drietal grote golfcourses en
- enkele grote agrarische bedrijven (gericht op een duurzame en winstgevende agrarische bedrijfsvoering).

Met de van overheidswege veronderstelde behoefte aan buitenwonen in het Liniepark en in een nieuwe kern tussen Houten en Bunnik, komt deze heldere ruimtelijke en organisatorische opbouw onder toenemende druk te staan. Daarmee gaan tal van ongenueanceerde verdringingsverschijnselen gepaard. Derhalve hebben wij ons hier eerder geconcentreerd op de claims van de voornoemde stake-holders van onderop en bezien hoe dit met een nieuw en meer uitgebalanceerd concept van buitenwonen verbonden kan worden. Het gaat daarbij om kernen, knopen, forten en het behouden en versterken van een buitenorganisatie en buitengevoel.

Een zestal deelstrategieën komt daarbij naar voren:

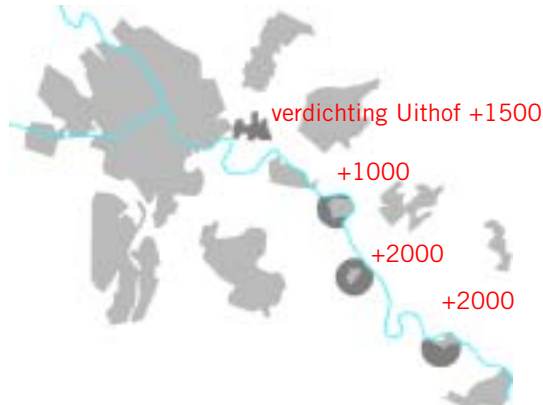
- Kernenstrategie
- Verbrede plattelandsstrategie
- Revitalisering knoop Bunnik
- Wiggen Utrecht-Buitengebied
- Identiteitsstrategie Uithof
- Exemplarische fortenstrategie

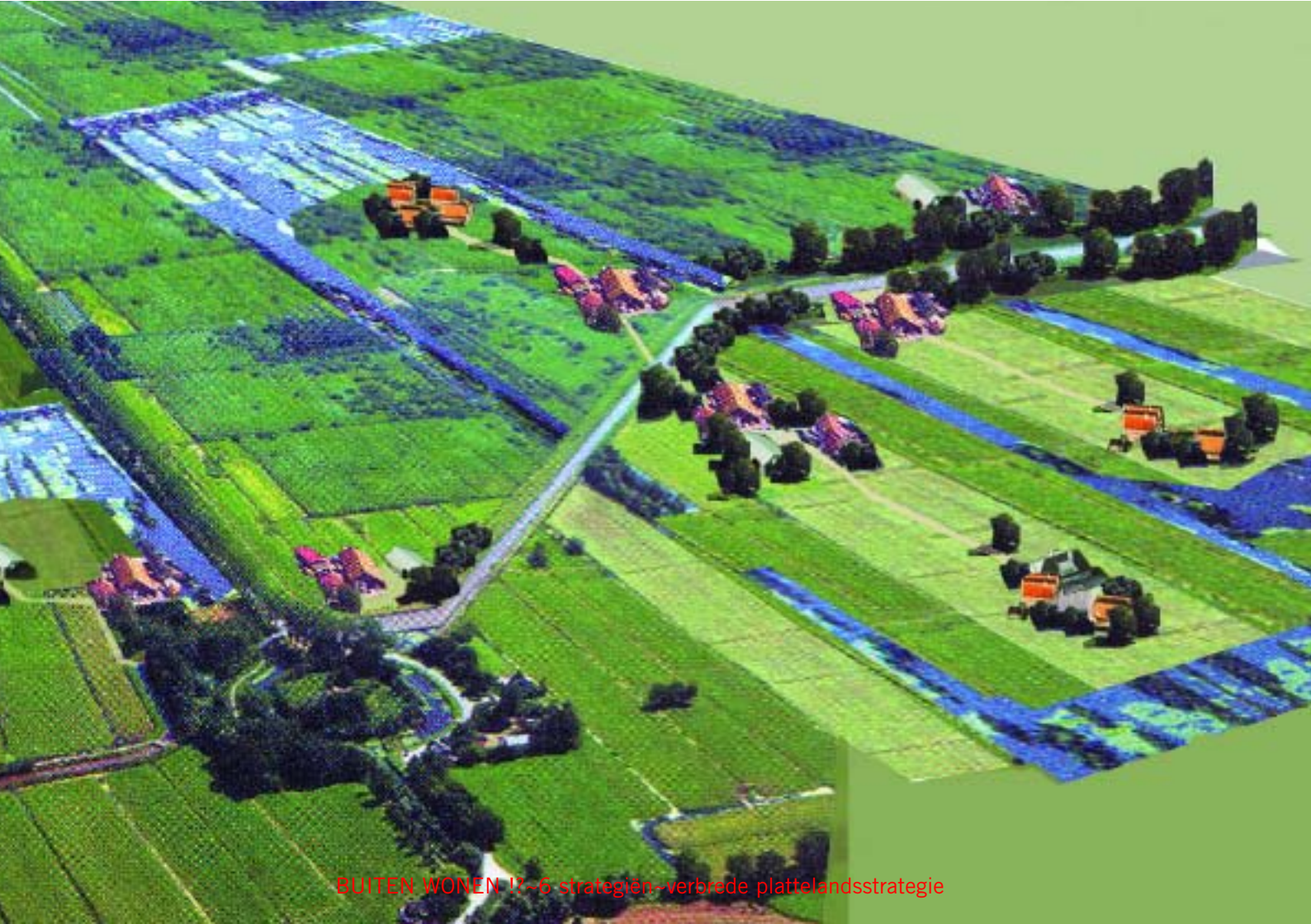
BUITEN WONEN !?~6 strategien~ruimtelijke consequenties strategie 1, 2 & 3

1. KERENSTRATEGIE

De kernenstrategie is gebaseerd op de hiervoor beschreven heldere ruimtelijke en organisatorische opbouw, alsmede op de sociologische essentie van buitenwonen. Indien de Oostflank van Utrecht al zonodig 6500 nieuwe buitenwoningen zou moeten opvangen (hetgeen overigens nog steeds betwijfeld wordt en dus nadere onderbouwing verdient), dan kan dit het beste geschieden aansluitend aan de bestaande kernen Cothen, Werkhoven, Odijk en de Uithof (hoog- en binnenstedelijk). Zowel het draagvlak voor de dorps voorzieningen, de versterking van het stedelijk karakter van de Uithof, als het behoud van het nog aanwezig 'buiten-karakter' van de oostflank is daarmee gediend. Voorwaarde is dat elke kern daarbij zijn eigen tempo bepaalt. Door van zuid naar noord bovendien aan te sluiten bij de mogelijke woningvraag (let wel geen woningnood) van de oudere cq. jongere oudere bevolkingsgroepen en alleen in de Uithof in te spelen op de woningnood van het meer nomadische deel en de onderkant van de woningmarkt, wordt bovendien de extra druk op de beschikbare infrastructuur geminimaliseerd. De (jongere) oudere bevolkingsgroepen kennen immers een andere mobiliteitsstijl dan het standaard gezin of de werkende een- of tweeverdiener.

BUITEN WONEN !?~6 strategiën~kernenstrategie

BUITEN WONEN II ~6 strategien~verbrede plattelandsstrategie

2. VERBREDE PLATTELANDSSTRATEGIE

Om deze strategie tot een succes te maken, is het gewenst te komen tot een verduurzaming en economische versterking van de aanliggende landelijke zones tussen de Oude Rijn en de Utrechtse Heuvelrug, respectievelijk tussen de Oude Rijn en Houten 1 en 2 langs de spoorlijn Utrecht-Den Bosch.

Voor de eerste zone is de strategie geconcentreerd op natuur- en landschapsbouw, in aansluiting op de reeds aanwezige landgoederen langs de Langbroekerwetering en de beoogde verbetering van de waterkwaliteit. Voor de tweede zone zet deze strategie in op de versterking van de economische betekenis van de agrarische sector, via het maatgericht bevorderen van agrarische intensivering (richting bijv. fruit- en/of bometeelt), dan wel via agrarische verbreding (richting extra inkomsten dmv. compensatiergelingen voor de reservering van wateroverloop, de bevordering van verkoop van streekeigen producten bij de boer, natuureducatie, kinderopvang, recreatie en/of toerisme, dan wel via nieuw erf- en/of schuurgebruik met behulp van de ruimte voor ruimte regeling). De planologische regelgeving en het watersysteem dienen op deze nieuwe situatie afgestemd te worden.

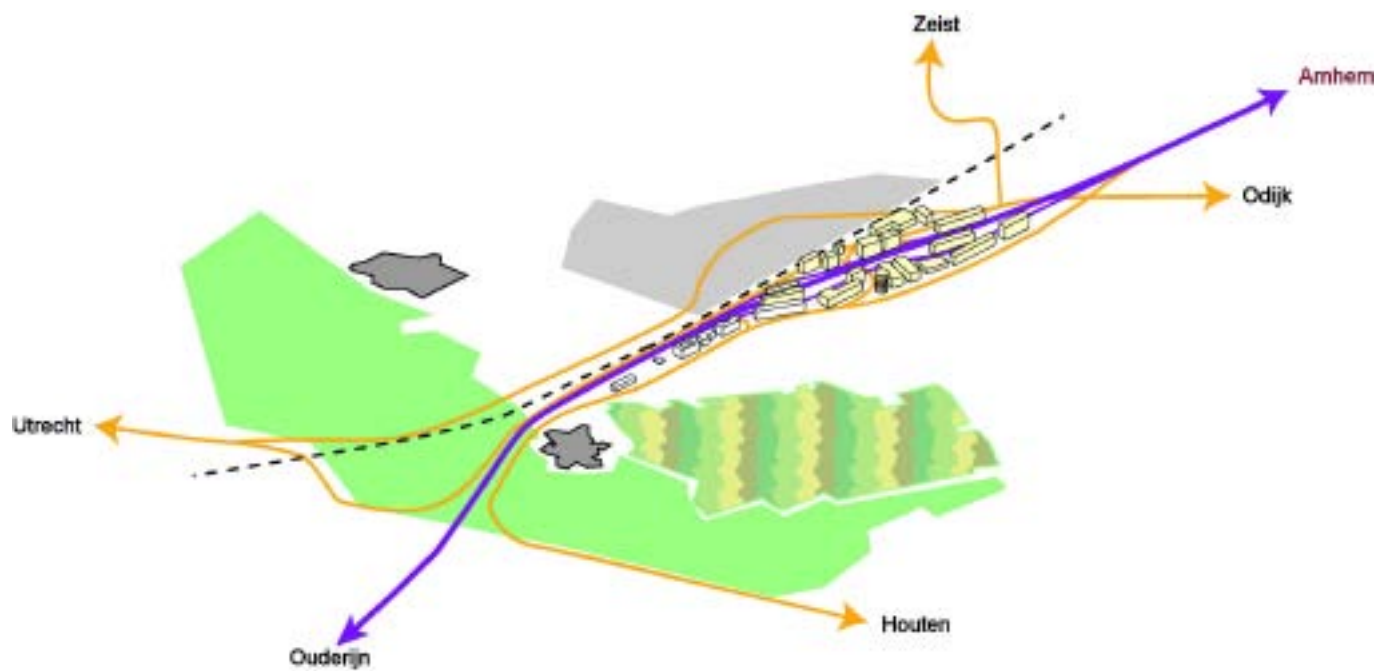

BUITEN WONEN !?~6 strategieën~verbrede plattellandsstrategie

BUITEN WONEN 1?~6 strategieën~verbrede plattelandsstrategie

BUITEN WONEN !?~6 strategiën~revitalisering knoop Bunnik

3. REVITALISERING KNOOP BUNNIK

De derde strategie is gericht op een majeure revitalisering van de A12 aansluiting en het aanliggend stedelijk gebied van Bunnik. Dit stedelijk gebied heeft thans een min of meer gebruikelijke en mager ontwikkelde invulling met allereerste zichtlocaties en marginale functies, wat door de politicoloog Maarten Hajer nog eens fel werd gekritiseerd in het artikel 'Heterotopia en wat Bunnik mist'. De wens van Houten en Zeist om te komen tot een extra aansluiting op de A12, de mogelijke verplaatsing van het NS-station (inclusief een eventueel transferia), alsmede de centrale positie die Bunnik inneemt in de voornoemde kernenreeks, geven evenwel aanleiding te komen tot een belangrijke revitalisering van dit gebied. Door te komen tot een uitgekiende tracering van de nieuwe aansluiting van Houten op de A12, zoveel mogelijk gebundeld met de bestaande infrastructuur en langs de voornoemde verbrede plattelandszone, ontstaat een situatie, waarbij het snelwegveld aan de zuidelijke ringweg van Utrecht in feite in oostelijke richting verlengd kan worden. Hier ontstaan dan nieuwe mogelijkheden voor functies, die zowel centrale voorzieningen en ontmoetingsfuncties voor de moderne netwerkmensen kunnen opnemen, als een rol kan spelen voor de bovengadelijke behoefte van de omliggende kernen. Zuid-Bunnik kan op deze wijze daadwerkelijk een uitgebalanceerde netwerkplek en up to date stadsplein van morgen worden.

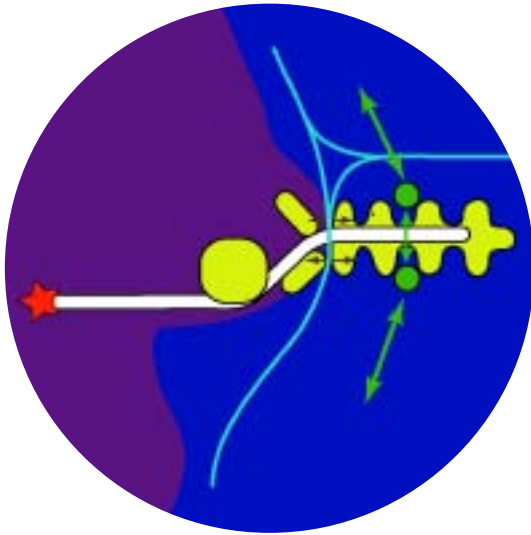

BUITEN WONEN 12-6 Strategieën ruimtelijke consequenties strategie 5, 6 & 7

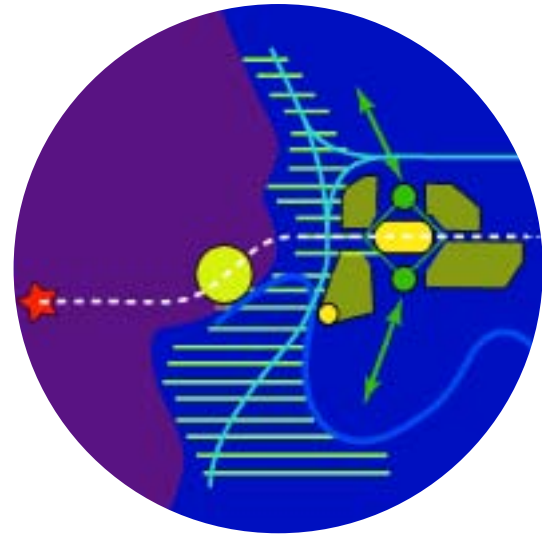
4. WIGGEN UTRECHT-BUITENGEBIED

De vierde strategie heeft te maken met de versterking en uitbouw van de groene wiggan vanuit de utrechtse binnenstad richting het buitengebied. Wil men de bestaande kwaliteit van het buitengebied versterken en behouden, dan dient ook de ruimtelijke structuur van de counterpart (i.c. de vingerstad) adequaat te functioneren en de toeganke-lijkheid van het buitengebied vanuit de stad goed geregeld te zijn. Pas dan begint het buitengebied voor meerdere mensen te leven en wordt het draagvlak vergroot voor behoud en versterking. Op dit moment biedt met name de zone rondom de Kromme Rijn goede mogelijkheden voor een dergelijke ontwikkeling. Deze wig zou verder gefaseerd versterkt kunnen worden in een goede maatgerichte zonering van de binnenstad, via uitlegge-bied, ex- en intensieve recreatie tot aan het open landelijk gebied. Met name de waterlinie dient hierbij landschappelijk versterkt te worden als markering van de grens tussen binnen en buiten.

De Uithof als doodlopende vinger van de stad Utrecht, een mini-vingerstad in zichzelf ?

De Uithof als Buitenplaats in reeks van grotere en kleinere kernen ?

5. IDENTITEITSSTRATEGIE UITHOF

De Uithof kent een ander vraagstuk. De intentie is hier om de stedelijke leef- en verblijfskwaliteit (voor studenten en aanverwante groepen) krachtig te bevorderen. De Uithof dient ipv. een mono-functioneel perifeer werkgebied een nieuwe aantrekkingskracht te krijgen om er niet alleen te werken, maar ook te wonen en verblijven. Dit spoort met de algemene inzet van de hier gegeven benadering. Niettemin gaat het daarbij met name om de vraag hoe. De enige onduidelijkheid binnen de actuele ruimtelijke hoofdstructuur van de oostflank concentreert zich immers juist in en om de Uithof: is het nu een vinger van Utrecht, of juist een aparte (zij het meer stedelijke) kern in de voornoemde kernenreeks.

Een vergelijkbare tweedeling zien we in verschillende toekomstvisies voor de Uithof: moet nu juist de relatie met het centrum in combinatie met een flankerende verstedelijkingszone ontwikkeld te worden, of juist het aparte campus-achtige karakter bewaard: zoals het woord als zegt Uit-Hof. Bij de voorgenomen interventies op het terrein zelf krijgen wij ook de indruk dat de Universiteit het tweede zegt, maar het andere doet. Helderheid is hier in toenemende mate geboden. Om moverende redenen (afbouwen van de Oostrand van Utrecht), kiezen wij hier voor het versterken van het onderscheidend karakter van het gebied tot compacte kern in de reeks van de Waterlinie (dus als grootschalig fort) met grote omliggende groene 'schootsvelden' en entree naar de Rijn. Daarbij past overigens wel een opwaardering van de o.v.-verbinding naar Utrecht C.S. maar ook een groene invulling van de A27 als een landelijke parkway.

DE UITHOF ALS DOODLOPENDE VINGER VAN DE STAD UTRECHT, EEN MINI-VINGERSTAD IN ZICHZELF ?

BUITEN WONEN !?~6 strategieën~identiteitsstrategie Uithof

An aerial perspective of a 3D city planning model. The model shows a central cluster of white, rectangular buildings of varying heights. Surrounding this central area are various green spaces, including a large forested area on the left and several smaller parks. A network of roads, depicted in yellow and red, crisscrosses the area. A prominent pink line, possibly representing a transit route, runs diagonally across the scene. In the background, there are more buildings and a large, open green field. The overall layout suggests a planned urban environment with integrated green spaces and infrastructure.

DE UITHOF ALS BUITENPLAATS IN REEKS VAN GROTERE EN KLEINERE KERNEN ?

BUITEN WONEN !?~6 strategieën~identiteitsstrategie Uithof

BUITEN WONEN !?~6 strategieën~exemplarische fortenstrategie~fort Vechten

6. EXEMPLARISCHE FORTENSTRATEGIE

Tenslotte de waterlinie. Nader onderzoek leert hier dat het weinig zin heeft een generieke strategie voor de gehele linie te ontwikkelen. Maatgericht dient op de verschillende potenties en mogelijkheden van de forten ingezet te worden. Vooral de forten aan of rondom de hier genoemde markeringsgrens bieden daartoe bijzondere perspectieven voor een maatgerichte herontwikkeling. Op basis van de inzet (met name ook de verbeterde bereikbaarheid onder 3) biedt fort Vechten bijzondere mogelijkheden als informatiecentrum. Dit fort wordt in volle glorie gereconstrueerd ten behoeve van die functie. Fort Rhijnauwen daarentegen heeft vanwege zijn afgelegen positie en ligging in de voornoemde groene wig meer mogelijkheden voor een verdere ecologische ontwikkeling, terwijl Fort Hoofddijk een nieuwe functie kan krijgen als congres- en onderzoekscentrum in een prachtige setting van de botanische tuin. Het een dient het ander te versterken. Daarmee kan wellicht een gemeenschappelijke exploitatiestrategie ontwikkeld worden.

BUITEN WONEN !?~6 strategien~exemplarische fortenstrategie

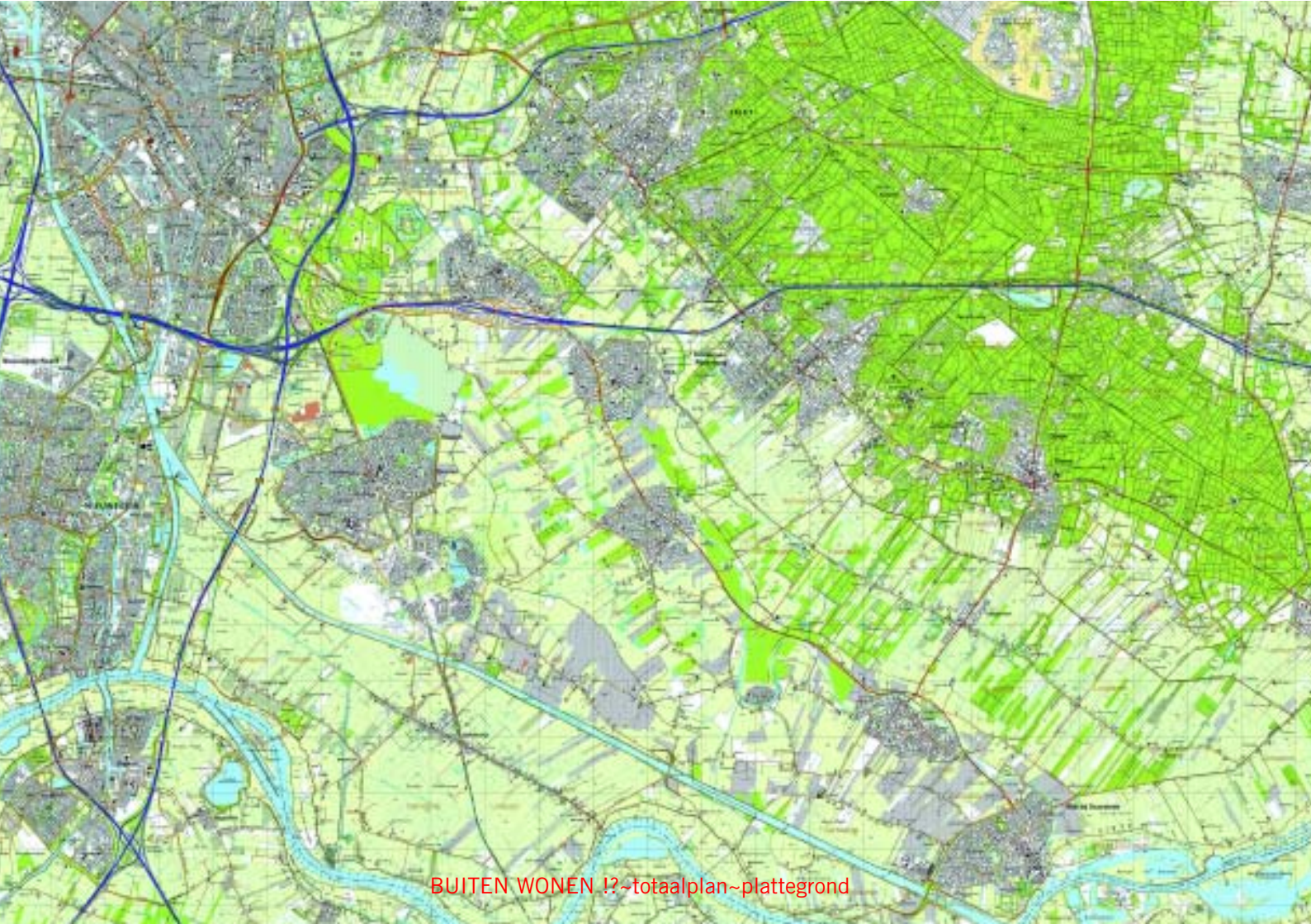
BUITEN WONEN !?~6 strategien~exemplarische fortenstrategie~fort Rijnauwen

'BUI TEN LEREN'

BUI TEN WONEN !?~6 strategiën~exemplarische fortenstrategie~fort Hoofddijk

BUITEN WONEN !?~totaalplan~plattegrond

SAMENSTELLING EN PRIORITEITSBEPALING

Gezamenlijk leveren de zes deelstrategieën bijgaand kaartbeeld op. Het geeft in relatie tot de ondergrond een logisch en uitgebalanceerd beeld van de mogelijkheden voor Buitenwonen in de Oostflank van Utrecht. Cruciaal daarbij is

- het werken met kleine kernen van maximaal 3000 woningen cq. 200 ha. groot, dit om sociale cohesie en draagvlak te vergroten;
- het behandelen van ook de Uithof, de Forten en wellicht nieuwe knooppelden langs de rijkswegen in een dergelijk format;
- het daarbij aansluiten op de nog steeds aanwijsbare heldere ruimtelijke en organisatorische regels in het gebied (voor de goede orde het Liniepark en één of enkele nieuwe kernen tussen Houten en Bunnik passen daarbij niet);
- het definitief afmaken van de oostrand van de gemeente Utrecht, met de forten als (symbolische) markering tussen binnen- en buitengebied.
- het economisch versterken en ecologisch verduurzamen van de resterende agrarische zones via intensivering en/of ruimte voor ruimte regelgeving

Dit neemt niet weg dat elke (deel)strategie zijn eigen tempo kan volgen. Dat kan omdat de verschillende deelstrategieën elkaar weliswaar aanvullen, maar ook los van elkaar tot ontwikkeling kunnen worden gebracht. Allen dragen uiteindelijk bij aan het beoogde beeld. Niet alleen een duurzame, maar ook een houdbare en haalbare ontwikkeling wordt daarmee mogelijk. Dat blijkt uit de nadere consultatierondes die wij met de stakeholders hebben verricht.

BUITEN WONEN !?~uitvoering

UITVOERING

Hoe kan bij de uitvoering ook de samenhang en de beoogde buitenwonen kwaliteit gegarandeerd worden ?

Hier introduceren we enkele principes en mechanismen die die zelfstandige, maar ook afgestemde ontwikkeling dichterbij kunnen brengen, bijvoorbeeld:

- via de decentralisatie van de verstedelijking in kantons en/of dorpsraden, waarbij elke kern binnen de gegeven randvoorwaarden in principe zijn eigen verstedelijkingsstempo kan bepalen, passend bij het draagvlak van het dorp;
- via de opzet van een bus-estate, waarbij de bouw van de nieuwe woningen, alsmede de ontwikkeling van enkele knopen en transferia in investering en exploitatie worden gekoppeld aan een verbeterde HOV;
- via het instellen van een ruimte voor ruimte regeling en écht groen voor goed rood binnen die kaders, teneinde de duurzaamheid en de economische waarde van de flankerende linten en agrarische zones te versterken;
- via de stichting van het A12 Plaza Consortium (het Bouwfonds, Transportorganisaties, NS Vastgoed, Texaco, Grondbedrijven, Verkeer en Waterstaat, etc.) die de knoop Bunnik tot een toekomstig stadsplein maken;
- via het samenwerkingsverband tussen de UU, de SSHU en eventueel andere gespitste ontwikkelers gericht op het versterken van de verblijfswaarde van de Uithof voor het meer nomadisch en kennisdeel van onze samenleving
- via het opzetten van een Snelweg Groen Fonds, die mede uit de voornoemde snelwegontwikkelingen wordt gefinancierd, teneinde te zorgen voor een adequate 'parkway invulling' van de snelwegen op cruciale plekken en zones;
- via het instellen van het Landconsortium de Weertse Wig, die met een marginale ontwikkeling van bijv. enkele woningen op de golfcourses of de exploitatie van enkele kantoren en uitspanningen langs de Oude Rijn, de Groene Wig Utrecht-Buitengebied verder ontwikkelen en vormgeven.

opdrachtgever:

- > AORTA / Eveline Paalvast

ontwerp:

- > Technische Universiteit Eindhoven / Mendel Robbers / Noëmi Vos / Noud Paes
 - > Universiteit Utrecht / Stijn Boonen
 - > Gemeente Utrecht / Leon Borlee
 - > Urban Unlimited / Luuk Boelens
- > Tom Frantzen architect / Tom Frantzen

met dank aan de stakeholders:

- > Gemeente Bunnik / Wethouder Hoitink
- > Gemeente Houten / Wethouder Lubberdink
- > Gemeente Zeist / Burgemeester Boekhoven
 - > Gemeente Utrecht / Mevr. Teer
- > Stichting Het Utrechts Landschap / Dhr. Lugtmeijer
- > Universiteit Utrecht / Dhr. Kardux / Dhr. Sikkema
 - > SSHU / Dhr. Jochems
 - > GLTO / Dhr. Rozen
- > Waterschap de Stichtse Rijnlanden / Dhr. Van Kerk
- > Staatsbosbeheer (Hollandse Waterlinie) / Mevr. Blom

De Workshop Buiten Wonen !? heeft plaatsgevonden van 10 t/m 14 mei in opdracht van:

architectuurcentrum aorta

De Workshop Buiten Wonen !? is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van:

urban-unlimited +

Tom Frantzen architect